

Patrijzentelling in leefgebied open akkerland

boeren
natuur

Agrarische
Natuur
Drenthe

Colofon

Titel: Patrijzentelling in open akkerland 2024
Auteur: Tijs Mulder
Opdrachtgever(s): AND

Versie: 1
Plaats, datum: Rolde, 12-4-2024

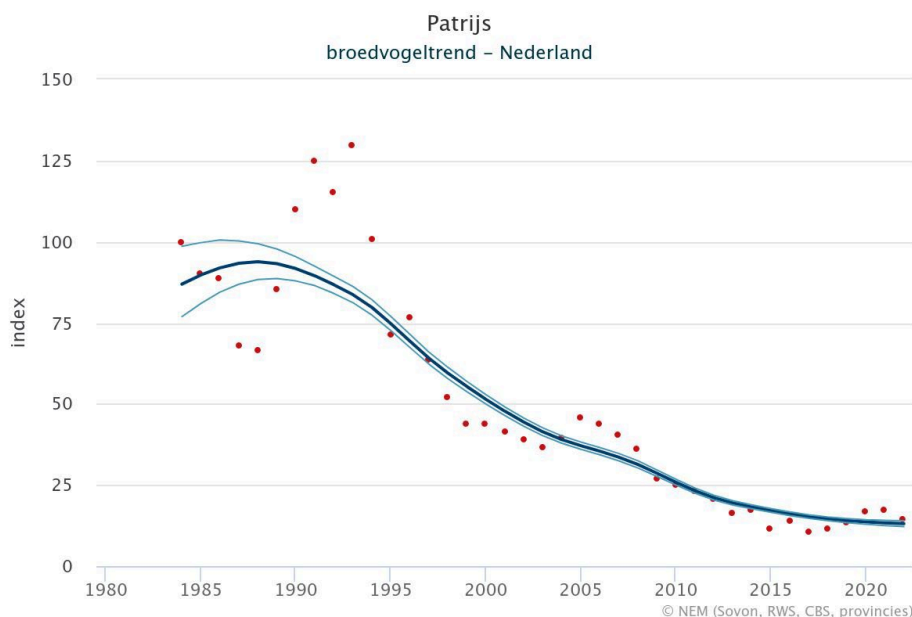
Inhoud

1. Achtergrond.....	4
2. Methodiek.....	5
3. Resultaat.....	7
4. Vervolg.....	7
Bibliografie	8

1. Achtergrond

De patrijs (*Perdix perdix*) is een kenmerkede boerenlandvogel van het landelijk gebied. Vanaf de jaren tachtig neemt de vogel in sterke aantallen af (zie grafiek 1 hieronder). De patrijs is een vogel die leeft in het klein schalige agrarische landschap.

Figuur 1 Broedvogeltrend patrijs Nederland (Sovon, 2024)

Een grote invloed op de achteruitgang van de patrijs is intensieve landbouw die vanaf de jaren zeventig/tachtig toenam. De intensieve landbouw zorgde ervoor dat het kleinschalige landschap verdween. En daarmee ook het habitat van de Patrijs. Om de Patrijs te beschermen is de soort als doelsoort gekenmerkt in het natuurbeheerplan (NBP) van de provincie Drenthe. Dit komt doordat niet alleen de provincie Drenthe een verantwoordelijkheid heeft voor deze soort maar ook internationaal heeft Nederland afgesproken een bijdrage te leveren voor deze soort.

Met enige regelmaat krijgt AND meldingen van boeren die patrijzen signaleren in de percelen of soms zelfs op het erf. Dit is een reden voor AND om op onderzoek te gaan of de betreffende vogel nog in de werkgebieden van het leefgebied open akkerland zit.

In totaal kent open akkerland 14 werkgebieden hiervan zijn 6 geteld door AND en 7 gebieden worden geteld door kenniscentrum akkervogel grauwe kiekendief (GKA). Enkele werkgebieden zijn niet geteld doordat deze geen waarnemingen hadden van de afgelopen 5 jaar (2018 – 2023) uit de nationale flora en fauna database (NDFD).

Tabel 1 Overzicht werkgebieden voor patrijzentelling 2024

Werkgebied open akkerland	Onderzocht door
Smilde	AND
Hijken	AND
De broekstreek	GKA

Grollo	GKA
Noordenveld	GKA
Eexterveld	GKA
Eexterveld	GKA
Eexterveen	AND
Gieterveen	AND
Buinen – oost	AND
Eerste Exloërmond	N.V.T.
Eesergroen	GKA
Exloo – Odoornerveen	GKA
Valthermond	GKA
Klazienaveen – noord	N.V.T.
Klazienaveen midden	N.V.T.
Klazienaveen – zuid	AND

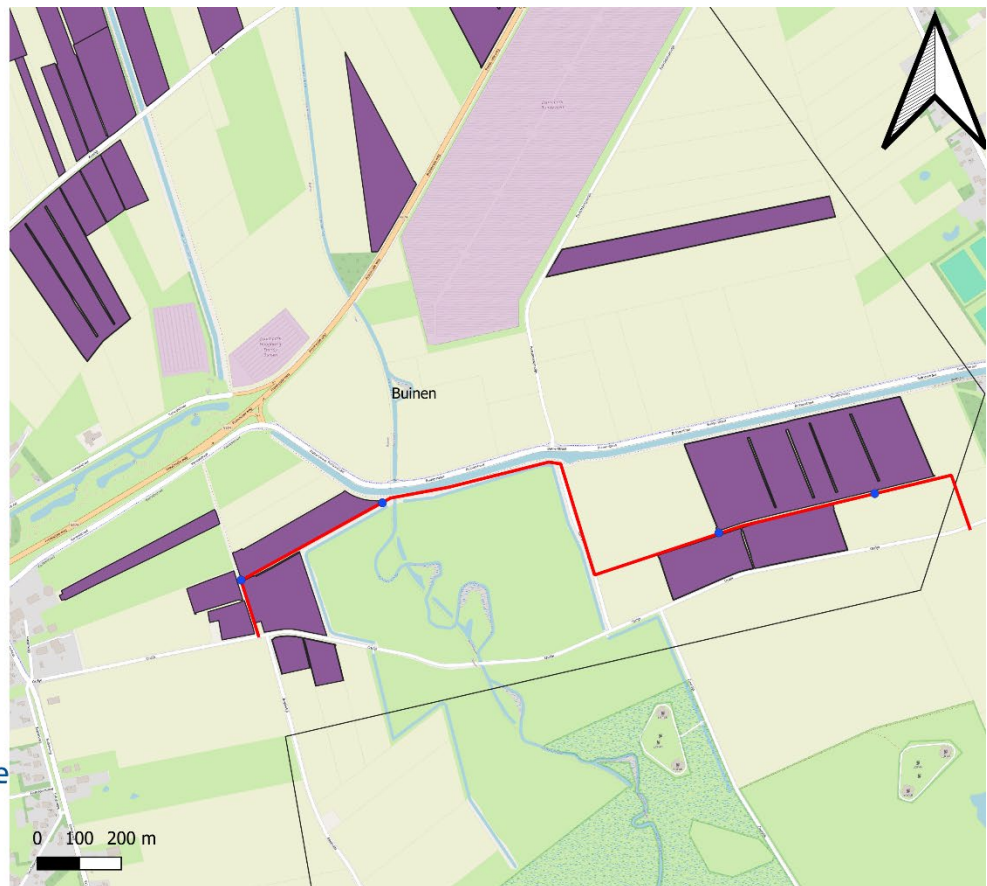
2. Methodiek

Met behulp van data uit NDFF is er gekeken waar de patrijzen zijn waargenomen in de afgelopen 5 jaar (2018 – 2023). Hieruit bleek dat in de 6 werkgebieden die AND wilde gaan onderzoeken patrijzen waren gemeld. Er zijn met behulp van Q-gis transecten uitgezet waarlangs gelopen kan worden. De transecten zijn langs ANLb beheer gelegd en er is zoveel mogelijk op schouwpaden/randen gelopen om vertrapping en verstoring te voorkomen. Op het transect zijn meetpunten om de 200-250 meter gezet, op dit meetpunt wordt het geluidsfragment van het patrijzen mannetje afgespeeld om te kijken of hierop respons kwam vanuit concurrerende patrijzenmannetjes (territorium drift). Hierdoor kon er vastgesteld worden of de patrijs aanwezig was in een bepaald gebied. In figuur 2 is een voorbeeld weergegeven van een transect.

Overzichtsk kaart

- Luisterpunten_AND
- Transecten_AND
- Beheer open akkerland
- Werkgebieden

Auteur Tijs Mulder
15/04/2024

Figuur 2 Overzichtsk kaart patrijzentelling

Voor een uitgebreide omschrijving van de methodiek zie (kiekendief, 2023). In afstemming met Henk Jan Ottens (GKA) is dezelfde methodiek gebruikt zodat data uitgewisseld en vergeleken kan worden.

Figuur 3 het afspelen van de roep
Locatie: Smilde

Onder begeleiding van Bauke Koole (Ecoloog) is het werkgebied Smilde geteld, dit is in afstemming gedaan met landschapsbeheer Friesland, om te kijken of er ook Friese patrijzen zijn. Gerrit Tuinstra heeft vanuit LBD Friesland de telling uitgevoerd. Helaas zijn er tijdens deze telling geen patrijzen gevonden in Friesland, wel aan de Drentse kant.

3. Resultaat

In 3 van de 6 werkgebieden werd de mannetjespatrijs waargenomen: Smilde, Eexterveen en Klazienaveen-Zuid. In de overige gebieden zijn de patrijzen niet waargenomen, dit betekent niet dat de patrijze er niet zitten. In Hijken werden na onze meting op het oog 3 patrijzen waargenomen in het werkgebied.

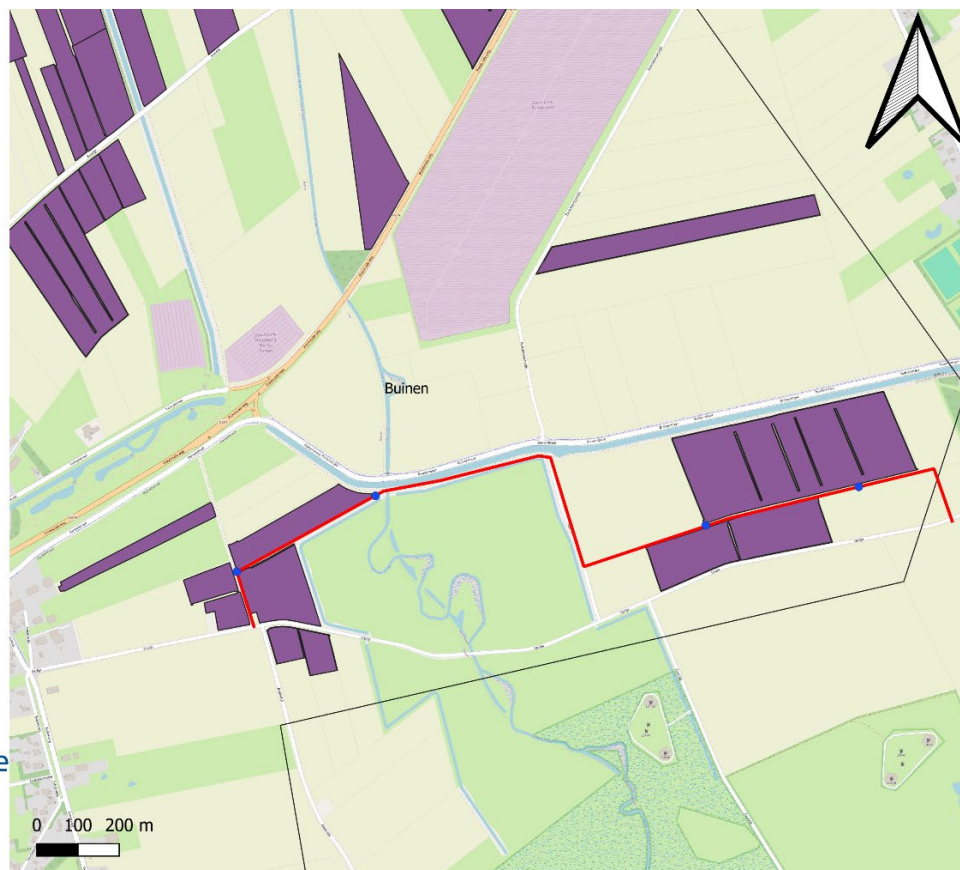
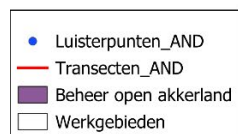
Een mogelijke reden voor de afwezigheid van de patrijzen in de overige gebieden is het ontbreken van (ruige) vegetatie. Sommige percelen waren tijdens de telling braak of net omgewerkt. Dit is ongeschikt voor een patrijs om vanuit te roepen (makkelijke prooi).

4. Vervolg

We gaan kijken of we in de relevante territoria verbeteringen kunnen aanbrengen voor de patrijzenhabitat. Daar waar we kansen zien zullen we contact opnemen met de beheerders. De telling wordt een jaarlijks terugkomende activiteit.

Overzichtskaart

Auteur Tijs Mulder
15/04/2024

Bibliografie

kiekendief, K. a.-G. (2023). Handleiding transecten telling Patrijs. *Voorjaarstelling patrijs* (p. 12). Zuidlaren: GKA.

Sovon. (2024, 04 12). *Sovon soort*. Opgehaald van Sovon soort: <https://stats.sovon.nl/stats/soort/3670>

